

Hoogstamfruitsappen uit de Vijfheerenlanden

Gestimuleerd door rooipremies, is men in Nederland begin jaren zeventig begonnen met de hoogstamboomgaarden op grote schaal te kappen en te vervangen door laagstamfruitbomen. De bomen met veelal eeuwen bestaande appel- en perenrassen hadden een veel lagere opbrengst per hectare dan de moderne sterk veredelde laagstamrassen. Bovendien moest men concurreren tegen geïmporteerd goedkoop buitenlands fruit.

De “**Natuur en Vogelwacht de Vijfheerenlanden**” stelt zich ten doel bescherming van natuur en landschap. Vanuit deze doelstelling zag zij de hiervoor geschetste ontwikkeling in het fruitbedrijf met lede ogen aan en nam in 1980 een initiatief tot behoud van hoogstamboomgaarden. Dit door een tweetal boomgaarden zelf in exploitatie te nemen, opdat dit landschapselement niet geheel zou verdwijnen.

Behalve als belangrijk en fraai landschapselement en als genenbank voor oude fruitrassen hebben zij een belangrijke natuurwaarde. Vele vogel- en insectensoorten hebben hun leefgebied in deze boomgaarden, zoals wielewaal, grauwe vliegenvanger, grote en kleine bonte specht en andere insectenetende vogels, terwijl ook een aantal wintergasten zoals kramsvogel en koperwiek in deze boomgaarden hun voedsel vinden in het afgefallen fruit. Aan het werk in deze boomgaarden heeft een aantal vrijwilligers van onze vereniging handenvol werk. Er moet gras gemaaid worden, sloten geschoond en om de bomen ook voor de toekomst te behouden, dienen zij regelmatig en deskundig gesnoeid te worden. Ook moet het fruit worden geplukt en gesorteerd. In onze boomgaarden wordt niet gespoten, ook niet tegen grassen of onkruid. Er wordt geen gebruik gemaakt van kunstmest. Om de gemaakte kosten terug te verdienen wordt het geogste fruit verkocht. Sinds 1985 wordt een gedeelte verwerkt tot **Hoogstamappel- en appelperensap**.

Het sappersen gebeurt sinds 1995 bij Schulp vruchtensappen, wordt gepasteuriseerd en is dan twee jaar houdbaar. Aan het sap wordt niets toegevoegd het is dus **puur natuur**.

Afhankelijk van de oogst kan samenstelling en smaak per jaar wat variëren. Gebruikte appelerassen zijn Schone van Boskoop en Lemoenappel maar ook Zoete Bloemée, Reinzoet en soorten met namen als Groninger Kroon, Bramley's Seedling, Gravesteiner, Dubbele Bellefleur, Cox's Oranje Pippin en Zigeunerin. Gebruikte perenrassen zijn Zwijndrechtse Wijnpeer, Ijsbout en Winterjan maar ook Brederode, Beurré Hardy, St. Rémy en Jodepeer worden verwerkt.

Kortom al vele jaren een uniek streekproduct, met een heerlijke smaak en een beetje troebel door de aanwezige fruitvezel. Een etiket naar eigen ontwerp, afgedrukt op hoogwaardig glanzend papier geeft onze sappen een luxe uitstraling.

Door het gebruik van onze sappen helpt u mee aan het behoud van enkele hoogstamboomgaarden in de Vijfheerenlanden en ondersteunt u onze vereniging.

Sinds 1992 is er de eerste zaterdag van oktober onze jaarlijkse sapdag, de oogst is dan binnen en het sap is geperst. Deze dag is er van alles te doen bij ons Natuurcentrum de Schaapskooi. Ook worden er dan 40 tot 50 oude appel en perenrassen tentoongesteld. Honderden mensen bezoeken ons deze dag, velen slaan een wintervoorraad fruit en fruitsappen in.

Tegenwoordig is er gelukkig wat meer belangstelling voor de hoogstamcultuur. Rond de eeuwwisseling werden her en der in ons land Pomologische verenigingen en andere organisaties, welke zich bezighouden met het behoud van hoogstamfruit, opgericht. In navolging worden ook sapdagen georganiseerd. De belangstelling voor pure vruchtensappen is mede door de kwaliteit enorm toegenomen men kiest weer voor smaak.

Sinds enkele jaren is het ook mogelijk fruit op locatie te laten persen door mobiele persinstallaties. Een stimulans voor eigenaren van vaak kleine hoogstamboomgaarden deze niet te rooien, want nu kan de oogst verwerkt worden tot een heerlijk en houdbaar product.